

SUBLIMUL UNIRII BUCOVINEI CU ȚARA¹

Acad. IOAN-AUREL POP

The Sublime of Bukovina's Union with the Fatherland

(Abstract)*

The most impressive fundamental document of the Great Union is, in our opinion, the Declaration of Bukovina's Unification with Romania on November 15/28, 1918. This document was read and approved in the General Assembly of Bukovina, gathered in the fifth meeting of the Romanian National Council of Bukovina. This declaration was read by Iancu Flondor, the president of the General Congress of Bukovina, and was received by the congressional plenary with extended applause. The unification vote was unanimously consented by those present.

We consider that the Declaration from November 1918 expresses the dramatic history of the people of Bukovina, who since 1775 have no longer been a part of their country of origin and had to endure attacks on Romanian nationality, sustained and organized by government authorities. If living among strangers, in a too optimistically trumpeted superior civilization of Vienna would have been as promised, then the people (including the Romanians) would not have found a way and a reason to escape from the alleged benefits of this "Eden" on earth. But the Bukovinian Romanians felt awful in 1918 and wanted to relinquish the solidarity with the rest of the Romanians. They are the only ones of the alienated Romanians who do not lay down conditions of any kind, which do not require anything of the great country, they are confident, ready for any sacrifice for the nation's welfare. Bukovina's declaration of union with Romania is – according to our personal emotional judgment – a written version of the Ballad of Ciprian Porumbescu and his operetta entitled "Crai Nou" (New Moon). All the suffering of entire generations of obedient Romanian refugees, sublimated in their elegiac folk-song known as the *doina*, is poured out in this text elaborated in Chernivtsi. It is about a quenched grievance, though fulfilled with the pure hope in the bright future of the nation, a hope foretold by the new, crescent moon.

Keywords: Bukovina, Declaration of Union, Kingdom of Romania.

Cel mai patetic document fundamental al Marii Uniri, dintre cele elaborate pentru a decide desăvârșirea edificiului național, este Declarația de unire a Bucovinei

¹ Comunicare susținută în cadrul Sesiunii omagiale a Academiei Române, *100 de ani de la unirea Bucovinei cu România*, organizată la Suceava, în ziua de 16 noiembrie 2018.

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

cu România din 15/28 noiembrie 1918. Această declarație a fost citită și aprobată în Congresul General al Bucovinei, reunit în ședința a cincea a Consiliului Național Român al Bucovinei.

Textul său – care s-ar cuveni să fie cunoscut de fiecare român – este următorul: „Congresul general al Bucovinei, întrunit azi, joi, în 15/28 noiembrie 1918, în Sala Sinodală din Cernăuți, considerând că, de la fundarea principatelor române, Bucovina, care cuprinde vechile ținuturi ale Sucevii și Cernăuților, au făcut pururea parte din Moldova, care în jurul ei s-a încheșat de stat; considerând că în cuprinsul hotarelor acestei țări se găsește vechiul scaun de domnie de la Suceava, gropnițele domnești de la Rădăuți, Putna și Sucevița, precum și multe alte urme și amintiri scumpe din trecutul Moldovei; considerând că fiii ai acestei țări, umăr la umăr cu frații lor din Moldova și sub conducerea acelorași domnitori, au apărat de-a lungul veacurilor ființa neamului lor împotriva tuturor încălcărilor din afară și a cotropirii păgâne; considerând că în 1744, prin vicleșug, Bucovina a fost smulsă din trupul Moldovei și cu de-a sila alipită coroanei Habsburgice; considerând că 144 de ani poporul bucovinean a îndurat suferințele unei ocârmuiri străine, care îi nesocotea drepturile naționale și care prin strâmbătăți și persecuții căuta să-i înstrăineze firea și să învrăjbească celelalte neamuri, cu care el voiește să trăiască ca frate; considerând că, în scurgere de 144 de ani, Bucovinenii au luptat ca niște mucenici pe toate câmpiile de bătălie în Europa sub steag străin pentru menținerea, slava și mărirea asuprașilor lor, și că ei drept răsplată aveau să îndure micșorarea drepturilor moștenite, izgonirea limbii lor din viața publică, din școală și chiar din biserică; considerând că în același timp poporul băștinaș a fost împiedicat sistematic de a se folosi de bogățiile izvoarelor de câștig ale acestei țări și despuiat în mare parte de vechea sa moștenire; considerând că, cu toate acestea, Bucovinenii n-au pierdut nădejdea că ceasul mântuirii, așteptat cu atâta dor și suferință, va sosi și că moștenirea lor străbună, tăiată prin granițele nelegiuite, se va reîntregi prin realipirea Bucovinei la Moldova lui Ștefan, și că au nutrit veșnic credința că marelui vis al neamului se va înfăptui, când se vor uni toate țările române dintre Nistru și Tisa într-un stat național unitar, constată că ceasul acesta mare a sunat!

Astăzi, când după sfortări și jertfe uriașe din partea României și a puternicilor și nobililor ei aliați, s-au întronat în lume principiile de drept și umanitate pentru toate neamurile, și când în urma loviturilor zdrobitoare Monarhia Austro-Ungară s-a zguduit în temelii și s-a prăbușit și toate neamurile încătușate în cuprinsul ei și-au câștigat dreptul de liberă hotărâre de sine, cel dintâiu gând al Bucovinei dezrobite se îndreaptă către Regatul României, de care întotdeauna am legat nădejdea dezrobirii noastre.

Drept aceea noi, Congresul general al Bucovinei, întrupând suprema putere a țării și fiind investiți singuri cu puterea legiuitoare, în numele suveranității naționale, hotărâm: Unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”.

Declarația aceasta de unire a Bucovinei cu România a fost citită de Iancu Flondor, președintele Congresului General al Bucovinei, și a fost primită de plenu

congresului cu aplauze prelungite. Moțiunea de unire a fost votată în unanimitate de cei prezenți.

Bucovina a avut o soartă diferită deopotrivă de cea a Basarabiei, ocupată de Imperiul Rusesc în 1812 și de cea a Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmarului, Maramureșului, aflate sub stăpâniri străine încă din primele secole ale mileniului al II-lea al erei creștine. Ca să înțelegem mai bine soarta Bucovinei, se cuvine să medităm o clipă asupra destinului istoric al întregii Moldove.

De multe ori, în țara aceasta a noastră, prejudecățile, clișeele și remarcile pripite țin loc de adevăr, iar adevărul – atât cât este acesta omeneste posibil – este obturat, blamat, trunchiat sau ocolit cu bună știință. În acești ani, închinăți amintirii Marii Unirii de la 1918, se aud fel de fel de remarci în spațiul public, unele chiar despre țările Țării, despre provinciile istorice (cum li se mai spune), despre temeuriile noastre de a exista ca stat. Cele mai multe și mai aspre privesc Transilvania, dar nici Moldova nu este scutită. Ba, aș spune că cele legate de Moldova sunt mai adânci și mai dureroase, fiindcă – spre deosebire de Transilvania – Moldova este încă sfâșiată și, parțial, înstrăinată.

Nu demult, în contextul mării sărbători de la 24 ianuarie, am auzit formulări de genul „unirea Moldovei cu Țara Românească” sau, mai rău, „alipirea Moldovei la Țara Românească”. Este drept că țara românească de la sud de Carpați și-a asumat și prin nume misiunea de reconstituire a unității politice a poporului român, a poporului omonim și că am învățat cu toții de mici că „soarele, pentru toți românii, la București răsare”, dar formulările de mai sus sunt greșite. La 24 ianuarie 1859 nu s-a unit Moldova cu Țara Românească, ci s-au unit două țări românești împreună. Când s-au luat deciziile de la Iași și București, în ianuarie 1859, nici nu se știa unde avea să fie capitala. În al doilea rând, Moldova era o țară la fel de românească precum era și Valahia. La 1859, s-au unit Moldova (o parte din ea, dacă este să fim exacti) și Țara Românească (fără Dobrogea) prin voința națiunii române și cu acordul parțial al unora dintre marile puteri. Evident, au fost și unii moldoveni și munteni temători, geloși sau chiar contrari unirii – cum se întâmplă în orice gest major omenesc –, dar voința majorității era aceea de unitate.

Se mai aude câteodată și observația că Moldova este mai săracă, că a venit la „concertul” politic național cu multă sărăcie. Se poate ca ea să fi venit în statul nostru unitar cu o zestre materială mai mică decât alte provincii românești. Dar oare este asta de mirare? Dacă ne gândim la soarta acestei țări românești dinspre răsărit, mirarea se transformă în admirație. Să luăm în calcul numai cetele de barbari, venite toate dinspre imensele stepe și atrase de mirajul celor două Rome (Roma Eternă și Noua Romă): jaful lor atingea mai întâi, dintre toate țările românești, Moldova, iar retragerea lor, însoțită de robi, poame, foc și sânge, se făcea tot prin Moldova; cu alte cuvinte, Moldova era cea dintâi atacată și cea din urmă eliberată. Treaba aceasta s-a petrecut aproape constant, cu intensitate mai mare la început, din secolele al IV-lea – al V-lea, până în pragul secolului al XVIII-lea, adică aproape un mileniu și jumătate. Ultima invazie tătară în Moldova a fost la

1717 (aceasta atingând și Maramureșul). Ar trebui să ne mirăm nu că Moldova este săracă, ci că au mai rămas în ea piatră peste piatră și om lângă om. Au venit apoi – după o scurtă și grea perioadă de adunare a pământurilor românești răsăritene, întreprinsă sub domnia cei vrednici, de la Bogdan I la Ștefan cel Mare – frângerile sau răpirile teritoriale dureroase și grave: mai întâi „plămâni Moldovei”, adică cetățile Chilia și Cetatea Albă (1484), apoi Tighina (1538), Hotinul (1715), Bucovina (1775), Basarabia (1812) și altele. Rivalitatea ungaro-polono-otomană pentru stăpânirea și dominarea Moldovei, a fost urmată de cea austriaco-rusească, mai tenace și mai primejdioasă. Seria de războaie austro-ruso-turce, derulate de dinainte de 1700 până după 1800, cu multe dintre lupte petrecute chiar între Carpați și Nistru, au secătuit țara noastră de la răsărit mai mult decât pe oricare dintre celelalte provincii. Jaful acesta nou, din Epoca Modernă, este jaful neamurilor civilizate, celălalt, mai vechi, era jaful „barbarilor”. Nu este de mirare că țaranul moldovean s-a învățat să producă doar strictul necesar, din moment ce tot surplusul îi era luat cu japca, prin pradă, de străini, iar ceea ce mai rămânea era pretins de boieri și de domnie (ca să meargă, în mare parte, tot la străini, sub forma tributului).

Se face uneori distincția nepotrivită și se promovează chiar opoziția dintre Bucovina și Moldova, cu remarca nefericită despre „civilizația superioară” din Bucovina: „Eu nu sunt moldovean, ci bucovinean!”. Mai întâi, trebuie spus că regiunea Bucovinei a fost chiar vatra Moldovei, a fost inima de unde a pornit țara cea mare a Moldovei. În Bucovina se găsesc cele trei capitale vechi ale țării, adică Baia, Siret și Suceava, aici se află marile ctitorii și tot aici sunt gropnițele domnești cele de demult. Aici își doarme somnul de veci părintele Moldovei, domnul Ștefan cel Mare și Sfânt, care, așa viforos cum era, a deschis calea țării românești est-carpatică spre înveșnicire. În al doilea rând, distincția dintre Bucovina și restul Moldovei este de dată recentă (din secolul al XVIII-lea), anterior neexistând decât Țara de Sus și Țara de Jos. Diviziunea cea veche nu a fost pe meridian (pe linia nord-sud) – cum au încercat și au reușit rușii să facă de-a lungul Prutului –, ci pe paralelă (pe linia vest-est), după cum era structura țărilor românești tradiționale, aflate între munți și Nistru încă din primul mileniu al erei creștine. Prin urmare, bucovinenii nu sunt numai moldoveni, dar sunt chiar cei mai vechi și mai neaoși moldoveni, dacă ținem seama de formarea voievodatului Moldovei.

Nevoia de distincție a bucovinenilor vine din cel puțin două motive. Primul este sensul peiorativ pe care-l dau unii, ignoranți sau răuvoitori, numelui de moldovean, iar al doilea este legat de pătrunderea mai timpurie a Bucovinei sub influența civilizației occidentale, în urma anexării ei de către austrieci. E rău să te stăpânească străinii – cum zicea Eminescu –, dar nu este totuna să te stăpânească un imperiu înapoiat sau unul mai avansat. Când spun „înapoiat” și „avansat” mă gândesc la modelul civilizației de succes care domină (încă) azi în lume și care nu este cel răsăritean sau bizantin, axat pe lumea rurală, pe lentoare și fatalism, ci cel occidental, urban, concurențial-individualist, bazat pe competiție, pe capital, pe

bănci, pe comerț. Bucovina, cu toată drama sfâșierii și deznaționalizării ei parțiale, a ajuns sub înrâurirea Occidentului, deși, la scara istoriei, este greu de spus dacă a fost un noroc sau nu. Oricum, pentru mine bucovinenii rămân neaoși și vrednici moldoveni.

Mai există însă în spațiul public și o distincție mult mai gravă, aceea dintre moldoveni și români, pe care mulți dintre noi, în țară, o luăm în derâdere sau o socotim minoră. Aceasta este însă sistematic cultivată de către unii străini, mai ales în Răsărit, dar și de către unii români din Republica Moldova, moștenitori ai educației (propagandei) sovietice sau cumpărați spre a o răspândi și susține. Români din țară tratează superficial această deosebire inventată, pentru că orice om știe că toscanii sunt italieni, că saxonii sunt germani, că normanzii sunt francezi, că toate națiunile au ramuri locale și regionale etc. La fel, moldovenii, muntenii, oltenii, ardelenii, bănățenii sunt români și nu poate să existe nicio contradicție între unii și alții. Ca urmare, suntem și una și alta, nu doar una sau doar alta! Această dihotomie falsă dintre români și o ramură a românității este însă mai primejdioasă decât se poate crede, pentru că sapă încet și sigur la rădăcinile națiunii noastre. De când există pe scena internațională Republica Moldova, confuzia se răspândește cu repeziciune și în Occident, pentru că „statalitatea” creează identitate (mai ales acolo unde, precum în Franța, statul se confundă cu națiunea și naționalitatea sau etnia cu cetățenia). Din moment ce patria lui Eminescu este România („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, / Țara mea de glorie, țara mea de dor?”), iar Eminescu este poet național și în Republica Moldova, cum să se poată vorbi de moldoveni ca popor deosebit de acela al românilor? Este lipsit de orice logică! Dar s-au mai văzut lucruri lipsite de logică ridicate la rang de realitate. Firește, datoria oricărui intelectual român este să spulbere confuzia și să evidențieze adevărul. Și mai acută în acest sens este datoria statului numit România, a țării-mamă, care pare adesea adormită, dar aceasta este o altă chestiune, care nu-și are locul aici. Din pricina despărțirii voite dintre moldoveni și români, unii, înverșunați, ne propun să uităm de vorba „moldoveni” și să folosim numai etnonimul consacrat de români. Nu cred că asta este soluția. „Moldovenii” și „Moldova” sunt mai mult decât două nume frumoase; ele sunt realități care exprimă esența calității noastre de români. Datoria noastră este, dimpotrivă, să le propagăm cu înțelepciune, astfel încât străinii și detractorii să poată înțelege cât de români sunt moldovenii și cât de mult datorează moldovenilor națiunea noastră românească.

Mai spun unii că Moldova și moldovenii s-au mișcat greu în istorie, dovadă că până și descălecatul, adică întemeierea țării, s-a făcut din Ardeal, cumva din afară sau din străinătate. Mai întâi, trebuie precizat că descălecatul nu e totuna cu întemeierea țării. Întemeierea Moldovei s-a făcut – ca și fondarea Țării Românești – pe parcursul câtorva secole (secolele XI–XIV), prin reunirea tuturor țărilor românești de pe cuprinsul dintre Carpați, Nistru, Dunăre, Mare și Ceremuș. Descălecatul a fost doar un impuls politic (și nu demografic) venit dinspre vest și rezultat din presiunea regalității ungare asupra românilor din Maramureș. Această presiune

grea a creat două tabere în rândul nobilimii (cnezimii) românești maramureșene: una colaborționistă, în frunte cu nobilul Dragoș, și alta revoltată, în frunte cu voievodul Bogdan. Dragoș a ajuns voievod abia în Moldova, cu învoirea regelui Ungariei, iar Bogdan a fost voievod în Maramureș, cu voia adunării cnezilor Țării Maramureșului și apoi în Moldova (Țara de Sus), cu învoirea boierilor Țării Moldovei și împotriva intereselor Ungariei. Acest impuls politic (Bogdan a venit cu 100–200 de familii de cnezi maramureșeni) nu a fost însă extern. Pe vremea comunismului stalinist, i s-a spus acad. David Prodan – când preda istoria medie a României la Cluj – că, susținând descălecatul, nu este marxist-leninist fiindcă privilegiază factorul extern în istorie. Pe vremea aceea, „determinant” trebuia să fie „factorul intern”. David Prodan și-a înfruntat cenzorii, spunându-le că „factorul extern” era inexistent în acest caz, deoarece descălecatul s-a produs pe același fond de civilizație românească. Cu alte cuvinte, românii (maramureșeni) au trecut la alți români (moldoveni). Evident, consilierii sovietici din Universitate au înghițit în sec, dar au contracarat cu altă aberație: maramureșenii erau valahi, iar moldovenii erau volohi, adică două popoare înrudite, dar distincte.

În fine, ultima aberație despre care vreau să vă vorbesc este sărbătorirea în acest an, 2018, peste Prut, a lui Ștefan cel Mare, ca simbol al moldovenismului, menit să contracareze unitatea românească, sărbătorită în România, la Centenar. Nimic mai fals și mai neinspirat! Se vede că sunt slabi consilierii propagatorilor moldovenismului. Ștefan al III-lea cel Mare și-a numit țara sa, căreia noi îi zicem Moldova, „Țara Românească”. În scrisoarea trimisă Senatului Veneției la 1477, marele domn se plânge că „cealaltă Valahie” (adică Muntenia) nu este statornică în alianța contra turcilor. Prin urmare, adevărata Valahie (adevărata Țară Românească) și cea dintâi era pentru domnul de la Suceava Moldova. Dar Ștefan a fost un unificator al românilor *ante litteram*: a adus Țara Românească de la sudul munților sub ascultarea sa de mai multe ori (fie și cu sabia), a fost numit „conte” sau guvernator al Transilvaniei, a stăpânit aproape 100 de sate, târguri și cetăți în Transilvania, a creat episcopie (ajunsă apoi mitropolie) românească la câțiva kilometri de Cluj (la Feleacu), a pus stema Moldovei peste tot, de pe Târnave până în regiunea Dejului etc. Recent, un tânăr cercetător de la Cluj a descoperit în Arhivele de Stat din Milano un document tulburător, din 1489, prin care domnul Moldovei Ștefan cel Mare este numit „regele Daciei”. De altminteri, Dacia figurează în mărturiile venețiene pentru circa trei decenii, la finele secolului al XV-lea și la începutul secolului al XVI-lea (sub Ștefan și urmașii săi), ca principal aliat al Occidentului în cruciada antiotomană. Prin urmare, Ștefan cel Mare este *restitutor Daciae* cu un secol înainte de Mihai Viteazul și chiar de principii din familia Báthory, care visau formal această mărire. Ștefan cel Mare nu este un simbol al moldovenismului, ci al daco-românismului, așa cum s-a manifestat acesta în secolul al XIX-lea, drept precursor al României unitare moderne. Ștefan cel Mare este cel mai important conducător politic și militar pe care l-au avut românii în Evul Mediu, un conducător de talie europeană.

În consecință, Moldova și, firește, partea sa nordică – numită de la o vreme Bucovina – sunt nuclee vechi și dragi ale românismului nostru, sunt stâlpi ai „naționalității” române, cum s-ar fi spus în secolul al XIX-lea. Iorga a numit Moldova „a doua libertate românească” nu în sens ierarhic, ci în sens cronologic, pentru că țara românească de la răsărit de munți s-a încheșat politic la câteva decenii după țara românească sud carpatică. În vechea Moldovă, ca și în vechea Valahie, au fost mai multe nuclee politico-statale, dar două au rezistat mai multă vreme, anume nucleul nordic (Țara de Sus) și cel sudic (Țara de Jos). Până la urmă, ca și la sud de Carpați (unde dinastia vestică sau olteană a lui Litovoi a fost subordonată de dinastia estică sau munteană a Basarabilor), voievozii Țării de Sus ai Moldovei s-a impus asupra celor dinspre miazăzi și au reușit, spre finele secolului al XIV-lea, să aibă o țară întinsă „de la munte până la malul mării”. În cele mai vechi izvoare, această țară este chemată „Țara Românească” (Valahia), numele de Moldova impunându-se treptat și târziu, din nevoia principală de a deosebi cele două țări românești de sine stătătoare (autonome). Ruperea celei mai mari părți a Țării de Sus, la 1775, și înstrăinarea sa de restul Moldovei a fost un act neașteptat, arbitrar și dureros pentru români. Datorită nesiguranței vieții, jafurilor repetate și expunerii de margine a zonei, Bucovina secolului al XVIII-lea (până la răpire) era destul de slab populată în comparație cu regiunile apusene ale Imperiului Habsburgic. Cu alte cuvinte, densitatea locuitorilor era mult mai mică. Totuși, în legătură cu structura etnică a regiunii nu există nicio îndoială: conform primelor recensăminte austriece (făcute mai ales pentru a se ști exact numărul contribuabililor), românii reprezentau atunci în Bucovina circa 85% din întreaga populație. Conform aceluiași recensămintă habsburgice, făcute însă la începutul secolului al XX-lea (adică după 130–140 de ani de stăpânire străină), românii mai erau doar circa 35% din toți locuitorii. Aceasta este marea „performanță” a regimului „european”, ghidat de la Viena, în raport cu poporul român din Țara de Sus a Moldovei. Evident, se pot face câteva comentarii în acest sens. Mai întâi, datele statistice ale dublei monarhii de după 1900 trebuie luate *cum grano salis* (cu multă precauție), pentru că ele vor să evidențieze politica de germanizare și de maghiarizare într-un imperiu în care minoritățile etnice formau majoritatea populației! La mare modă era și politica de omogenizare a foarte eterogenei împărțirii habsburgice, ajunsă, în perioada decadenței sale, bicefală (1867–1918). Îndată după 1775, s-a organizat o colonizare oficială a Bucovinei, dar a avut loc și una spontană. Au venit mai întâi funcționarii administrației imperiale, austriece sau vorbitori de germană, apoi alte grupuri de germanofoni, de ruteni (ucraineni), de polonezi, de evrei etc., care au modificat substanțial structura etnică în defavoarea majorității absolute românești. Totuși, în ciuda acestei radicale și rapide schimbări, românii au rămas în Bucovina majoritatea relativă a populației (datele arată o ușoară superioritate a proporției ucrainenilor, numai că aceste date sunt „ajustate”). Este cunoscut că, în secolul al XIX-lea, administrația centrală de la Viena a încercat să îndulcească – măcar de formă – tratamentul populației băștinașe românești –, dar aceste paliative

nu pot totuși înșela pe nimeni. Este, de asemenea, adevărat că regimul habsburgic din Bucovina era de factură central-europeană mai avansată în raport cu regimul țarist din Basarabia, numai că aparențele nu trebuie să fie luate drept realități. Românii bucovineni erau îndreptățiți, aidoma tuturor popoarelor contemporane lor, să trăiască într-o țară românească.

Declarația de unire din noiembrie 1918 exprimă toată drama acestui popor, toată durerea generațiilor de români frânți la 1775 din trupul țării lor de baștină, și cuprinde toate atentatele la naționalitatea română, susținute și organizate de guvernanți. Dacă traiul printre străini, în mult prea optimist trâmbițata civilizație superioară a Vienei, ar fi fost unul impecabil, prosper, îmbelșugat, atunci popoarele subjugate (inclusiv românii) nu ar fi avut cum și de ce să se rupă din aceste pretinse binefaceri sau din acest Eden pe pământ. Or, românii bucovineni simțeau năpasta în mod acut la 1918 și voiau să retrăiască solidaritatea și solidarizarea cu restul românilor. Ei sunt singurii dintre românii înstrăinați care nu pun condiții de niciun fel, care nu cer nimic țării celei mari, care nu au rezerve deloc și care se înfățișează precum mireasa la altar: curați, încrezători, gata de orice sacrificiu pentru binele comun al națiunii. Declarația de unire a Bucovinei cu România este – după judecata sufletului meu – o transpunere în scris a *Baladei* lui Ciprian Porumbescu și a operetei sale, intitulată *Crai Nou*. Se revarsă în acest text elaborat la Cernăuți toată jalea sublimată în doine a generațiilor de români bejenți și obidiți, numai că este vorba despre o jale stinsă și aureolată apoi de speranța curată în viitorul bun al națiunii, prevestit de Craiul Nou.